

DAVID FARELL, FRANCESC LLADÓ,
JULIÀ LLADÓ i ENRIC SUBIÑÀ

Secció de Patrimoni Històric del CEA

dictamen sobre Cal guardià

Dictamen fet per encàrrec de l'Alcalde d'Argentona

Il·lustríssim Sr. Alcalde President
de l'Ajuntament d'Argentona

Aspectes històrics:

El que es coneix popularment com a Cal Guardià o Can Gallemí és el que antigament s'anomenava mas Volart. La família Volart, va construir el seu mas en terrenys del mas Portal. A tramuntana del mas Volart hi havia les cases de Bernat Lloberons i de Joan Moyó. La "feixa de la font", que era el triangle on avui hi ha Can Catà, el solar de Can Doro i Cal Guardià, ho tenia Gabriel Portal sota domini de la família Desbosch. El 1560 Portal la va establir a Marc Volart, qui va sotsestablir parts de la mateixa peça. Concretament el 1576 n'establí un tros a migdia i ponent de la feixa, aproximadament on hi ha Can Catà, al pagès Joan Moyó, i el 1578 el tros de llevant, on hi havia Can Doro, al pagès Bernat Lloberons.

El 1790 el pagès Josep Volart venia al comerciant de Barcelona Josep Bertran "tota aquella casa abson pati y porcio de terra a ella contigua de tinguda de dos cortans y mig de sembradura, dita la casa de Bolart de la font...". El seu fill Josep Bertran i Ros va reedificar el mas entre el 1824 i el 1855, donant-li l'aspecte exterior en la façana del carrer Gran que avui coneixem, i el seu fill Felip Bertran d'Amat la va vendre el 1861 a Sebastià Gallemí i Muné, qui segurament hi féu una important reforma interior cap el 1885 i finalment cap l'any 1960 es reformà tot el pis superior en motiu de fer-hi un hostal.

Aspectes arquitectònics:

Actualment Cal Guardià, que a partir d'ara anomenarem el mas Volart, té una interessant façana mirant a ponent, amb teulada a dos vessants i frontó a la façana, classificable dins el grup II. Originalment creiem que tenia tres

còssos perpendiculars a la façana, però actualment la disposició interior està totalment modificada. De l'època fundacional resta un bonic portal rodó d'onze dovelles i una finestra al damunt, rectangular, amb la llinda i la part superior dels brancals treballats, de factura gòtica tardà.

Pel què fa a l'interior, l'entrada conserva un portal a la seva esquerra, tot ell de pedra, amb un llinda superior també lleugerament treballada d'estil gòtic tardà, tot i que està trencada.

Al fons de l'entrada, en l'accés a la cuina, hi ha un portal que conserva els brancals laterals de pedra en una alçària d'un metre i mig, essent la part superior de rajola tot i estar enguixat per sobre. El portal de la dreta de l'entrada també és de pedra en els seus brancals laterals, amb una fusta en funció de llinda. Cal destacar, però, que actualment aquest darrer portal està situat d'esquena a l'entrada, tot i que indubtable-

GIL PARÉS

CORREDOR D'ASSEGURANCES - IMMOBILIÀRIA

Carrer Gran, 52
Tel. 93 797 10 13
Fax 93 756 04 99
08310 Argentona

Miquel Biada, 68
Tel. 93 757 46 22
Fax 93 757 46 30
08302 Mataró

FERRETERIA

El Primer Clau

Carrer Les Parres, 22
Tel./Fax 93 756 16 57
Argentona

ment en el seu moment inicial estaria al revés. Segurament durant el segle XIX, en passar l'entrada del carrer Gran a ser la principal, van canviar de sentit aquest portal, per configurar més importància a aquesta nova entrada. Tots els elements de pedra són fets amb granit, que és el material comú de la zona.

La resta d'elements de la masia no ofereixen cap aspecte destacat.

Recomanació d'intervenció

Des del "Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell", actuant com a portaveus els membres de la secció de patrimoni, creiem que les restes actuals mereixen algun grau de protecció.

Primerament recomanaríem a l'equip de govern que fes arribar aquest dictamen junt amb les fotos que l'acompanyen al Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat, a fi que pugui dictaminar amb les restes ara aportades la seva vàlua i els criteris intervencionistes.

En qualsevol cas creiem que el mas Volart hauria d'estar catalogat com a Bé Cultural d'Interès Local (BCIL), en condició de façana i elements singulars, essent aquests les portes de l'esquerra i dreta de l'entrada. També hauria de merèixer, junt amb les restes de Can Doro, i les cases veïnes, un nivell de protecció documental, que vol dir fer uns alçats per part d'algun tècnic junt amb un reportatge fotogràfic complet, que asseguraria la seva perduració documental com a testimoni del que hi havia hagut.

Tot i això, i en espera del dictamen de la Generalitat, considerem que la façana no té obligatòriament la necessitat de conservar-se en la seva situació actual, pel que seria possible desmuntar aquests elements a preservar (por-

tal rodó i finestra superior, junt amb els dos portals de l'entrada) i situar-los en una façana reconstruïda en el mateix entorn del solar resultant, conservant però la disposició actual, tant pel que fa als elements de la façana com per les dues portes de l'entrada, canviant però de sentit la de la dreta, per tornar-la a la seva situació original de cara a l'entrada. La façana caldria fer-la també amb teulada a dos vessants. Cal anar amb compte al desmuntar la masia ja que potser en els laterals de la façana hi hagi els cantoners de pedra, així com, en l'espai entre el portal rodó i la finestra, hi podria aparèixer alguna espitllera.

Donat que si movem aquest elements de lloc podríem falsejar per les generacions futures la realitat històrica d'Argentona, caldria situar en la façana alguna mena de rètol que especifiqués que es tracta de l'antic mas Volart, del segle XVI, que estava situat al cap d'avall del carrer Dolors Monserdà.

Aquesta solució (moure els elements i el rètol informatiu) seguiria una mica la solució que a Cardedeu van adoptar amb el mas Riera Valentí, ara situat darrera l'església parroquial.

D'altra banda, malgrat que Can Doro estava molt més ben conservat que el mas Volart, lamentablement fou enderrocat fa uns deu anys. Tot i això, caldria recuperar els elements de pedra de la façana que foren retirats en enderrocar-la, i que segons manifesta la Regidora d'Urbanisme, es troben ben conservats. Aquests elements, que en aquest cas era un portal quadrat que tenia la llinda treballada en estil gòtic tardà i tres finestres al pis, recomanaríem també de restituir-ho en alguna de les construccions que es pretenen fer, ja sigui en el casal d'avis com en algun dels habitatges, fent constar

Portal dovellat.
(s. XVI).

Finestra gòtica.
(s. XVI).

així mateix en un rètol que són de Can Doro, mas del segle XVI situat en la confluència de la plaça de Vendre amb el carrer Gran. De totes maneres en aquest cas no demanem la reconstrucció de la façana, sols la col·locació ordenada dels elements en les noves construccions.

Així mateix, i en posterioritat al possible enderrocament de tots els elements, caldria fer una actuació arqueològica a fi d'estudiar els vestigis que es puguin trobar del segle XVI, no descartant alguna estructura medieval, que seria de gran importància pel coneixement històric de la vila.

Argentona, 24 de febrer de 2003